

MYRSKY ENERGIA OY

TUULIVOIMA YVA- LUUMÄEN SUURI- KANKAAN LUONTOSELVITYKSET VIITASAMMAKKOSELVITYS

19.2.2024

LUOTTAMUKSELLINEN

PROJEKTINUMERO 317602

REV: B0

Sisällysluettelo

1.	Johdanto.....	3
2.	Viitasammakko.....	3
3.	Lähtötiedot	4
4.	Selvitys	5
5.	Tulokset.....	6
6.	Johtopäätökset	7
7.	Lähteet.....	8

1. Johdanto

Tässä raportissa kuvataan keväällä 2023 suoritetun viitasammakkoselvityksen tulokset. Selvitys tuotettiin Myrsky Energia Oy:n tuulivoimahankkeen ympäristövaikutustenarviointimenettelyn osana. Viitasammakkoselvityksen tavoitteena on tuottaa tietoa suunnitellun tuulipuistoalueen viitasammakoista ja niiden elinympäristöistä, jotta laji voidaan ottaa huomioon tuulivoimaloiden tulevaa sijaintia suunnitellessa. Selvityksen suoritti ja raportin laati Anni-Elina Tietäväinen, FM, ja laadunvarmistuksesta vastasi Tarja Ojala ja Sanna Hodju, kaikki työskentelivät työn aikaan WSP Finland Oy:ssä.

Myrsky Oy suunnittelee Luumäelle tuulivoimapuistoa, jonne suunnitelmien mukaan tulisi enintään 15 voimalaa. Hanke-alueen pinta-ala on noin 2 000 hehtaaria. Alueelle laaditaan ympäristövaikutusarviointimenettelyn (YVA-laki 252/2017) mukaiset luontoselvitykset, joihin myös tämä viitasammakkoselvitys kuuluu.

2. Viitasammakko

Viitasammakko (*Rana arvalis*) on rauhoitettu laji sekä luontodirektiivin liitteen IV (92/43/EEC) laji.

Vuoden 2019 Punaisen kirjan perusteella se on luokiteltu elinvoimaiseksi (LC) (Hyvärinen ym. 2019). Viitasammakkoa uhkaavat pääasiassa elinympäristöjen väheneminen ja pienvesien laadun heikkeneminen, kuten esimerkiksi ojituksista johtuva elinympäristöjen kuivuminen.

Viitasammakolle soveltuvia vesielinympäristöjä ovat lammikot, ojat, suot ja matalat rannat. Viitasammakot viihtyvät etenkin matalassa vedessä, jossa on runsaasti suojaavaa rantakasvillisuutta. Viitasammakot viettävät kesän maaympäristössä, jolloin elinympäristöksi soveltuvat vesistöjen lähellä olevat kosteat niityt, metsät ja kosteikot.

Viitasammakko horrosta talven joko vesialueen pohjamudassa tai maalla maakolossa. Se herää horroksesta huhti-toukokuussa, ja lisääntymiskausi on keväällä, säistä riippuen Etelä-Suomessa yleensä toukokuun alkupuolella. Lisääntymispaikoilla on tyypillisesti useita koiraita ryhmäsoitimella. Ne voivat kulkea paikalle 1–2 km matkan päästä, kunhan niille on olemassa soveltuva kulkureitti. Kesän viitasammakot viettävät maalla. Myös uudet poikaset nousevat maalle loppukesästä, nuijapäiden kehittyttyä.

Luontodirektiivin IV lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaan kiellettyä. Viitasammakon tapauksessa lisääntymispaikkoja ovat koiraiden lisääntymisreviirit, joilla koiraat soidintavat, kutu tapahtuu, ja nuijapäät kehittyvät. Nämä paikannetaan selvityksessä soidintavien koiraiden perusteella.

Levähdyspaikkoja ovat viitasammakon päivälepopaikat ja talvehtimispaikat. Näiden selvittäminen ei ole yhtä suoraviivaista, mutta niiden sijaintia voidaan arvioida lisääntymispaikan ympärillä n. 1 km säteellä sijaitsevien soveltuvien ympäristöjen perusteella (Nieminen & Ahola (toim.) 2017). Tällaisia voivat olla kosteat niityt, kosteat metsän kohdat, ojanvarret ja painanteet.

Viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämiseen ja heikentämiseen tarvitaan poikkeamislupa ELY-keskukselta. Poikkeamislupa saatetaan myöntää, jos lajin

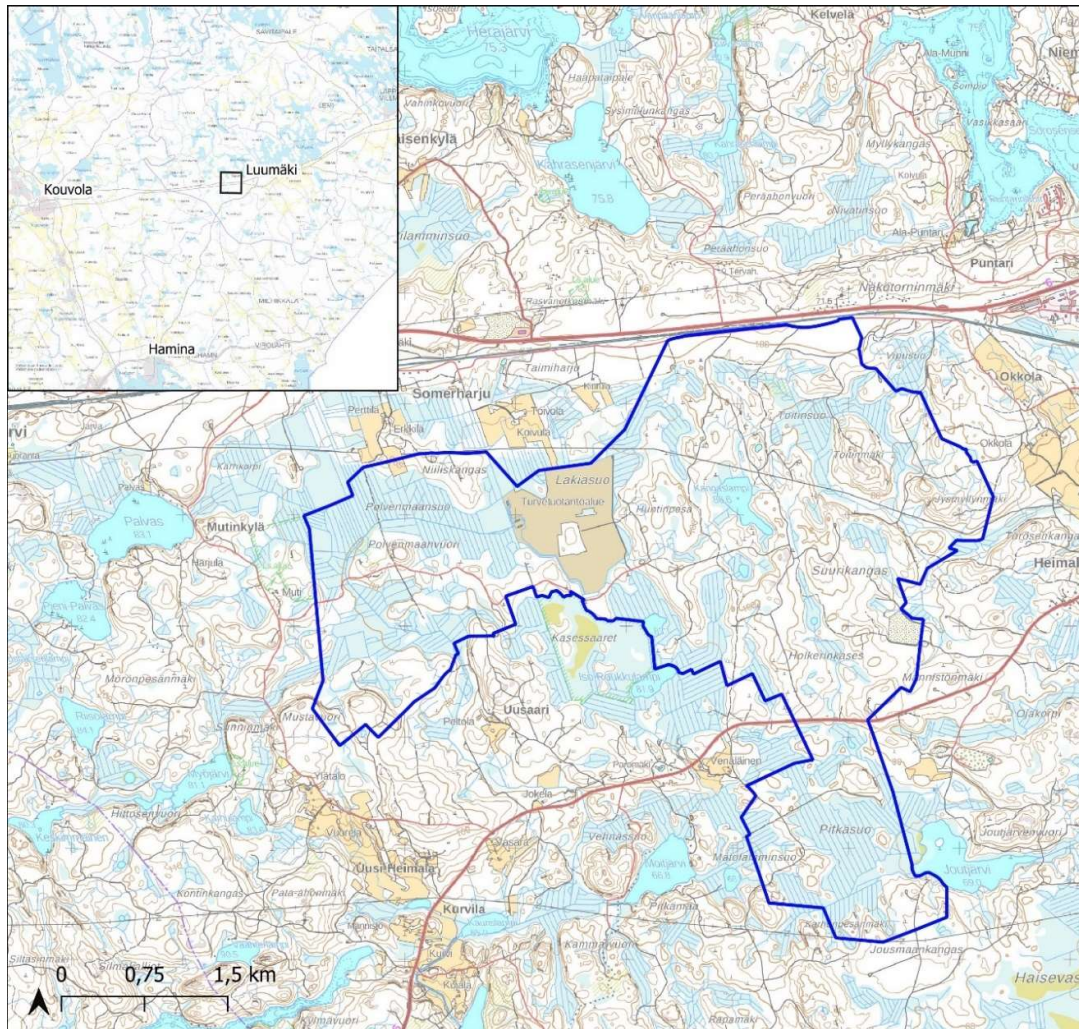
suotuisa suojelutaso ei heikkene, hankkeella ei ole muuta toteuttamisvaihtoehtoa, ja hanke on yhteiskunnan edun mukainen.

3. Lähtötiedot

Hankealueelta ei ole aiemmin tehty viitasammakkoselvitystä, eikä alueelta ole siten tiedossa olevia viitasammakkohavaintoja. Lajistotietokeskuksen tietojen mukaan lähin havainto on valtatie pohjoispuolelta Ala-Kivijärven rannasta.

Selvitysalue sijaitsee Luumäellä, Taavetin kuntakeskustan länsipuolella ja Kuutostien eteläpuolella. Alueen laajuus on noin 2000 hehtaaria. Alueella on Lakiansuon käytöstä poistunut turpeenottoalue.

Alue on suurimmaksi osaksi maatalouskäytössä olevaa kuivahkoa tai tuoretta mustikkatyypin mäntyvaltaista kangasmetsää tai ojitettua turvekangasta. Alueella on yksi järvi, Kangaslampi, ja useita pienempiä lampia.

Kuva 1. Hankealueen sijainti.

4. Selvitys

Viitasammakkoselvitys tehtiin ohjeen ”Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt” (Nieminen & Ahola (toim.) 2017) mukaisesti. Viitasammakolle soveltuvien lisääntymisympäristöjen äärelle pysädyttiin kuuntelemaan soidintavia koiraita, sillä viitasammakko on helpointa erottaa ruskosammakosta (*Rana temporaria*) äänen perusteella. Viitasammakon soidinääni kuuluu n. 100 metrin etäisyydelle. Kuuntelua jatkettiin 30 minuuttia. Paikoilla, joissa kuultiin viitasammakoita jo ensimmäisellä kerralla, ei käyty enää uudestaan seuraavalla maastokäynnillä.

Selvityksessä kuunneltavat paikat valittiin kartta-aineistojen perusteella siten, että kuuntelua tehtiin kaikkien merkittävien vesistöjen lähellä, sekä muualla viitasammakoille sopivilla elinympäristöillä siten, että koko selvitysalueella oli tasaisesti kuuntelupaikkoja. Selvityspaikoiksi valikoitiin sellaiset vesistöt, joiden rannoilla ja ympäristössä arvioitiin esitietojen, ja alueella aiemmin tehtyjen luontoselvityksen perusteella olevan viitasammakolle potentiaalista elinympäristöä. Selvitykseen otettiin mukaan myös Lakiasuon länsipuolen laskeutusaltaat, sillä turpeenottoalueilta on muissa viitasammakkoselvityksissä havaittu runsaasti viitasammakoita. Alueen pohjoisosassa sijaitsee kaksi vanhaa vedellä täyttynyttä maanottokuoppaa. Näiden läheisyydestä ei kuunneltu viitasammakoita, sillä näiden ei arvioitu olevan potentiaalista elinympäristöä viitasammakolle.

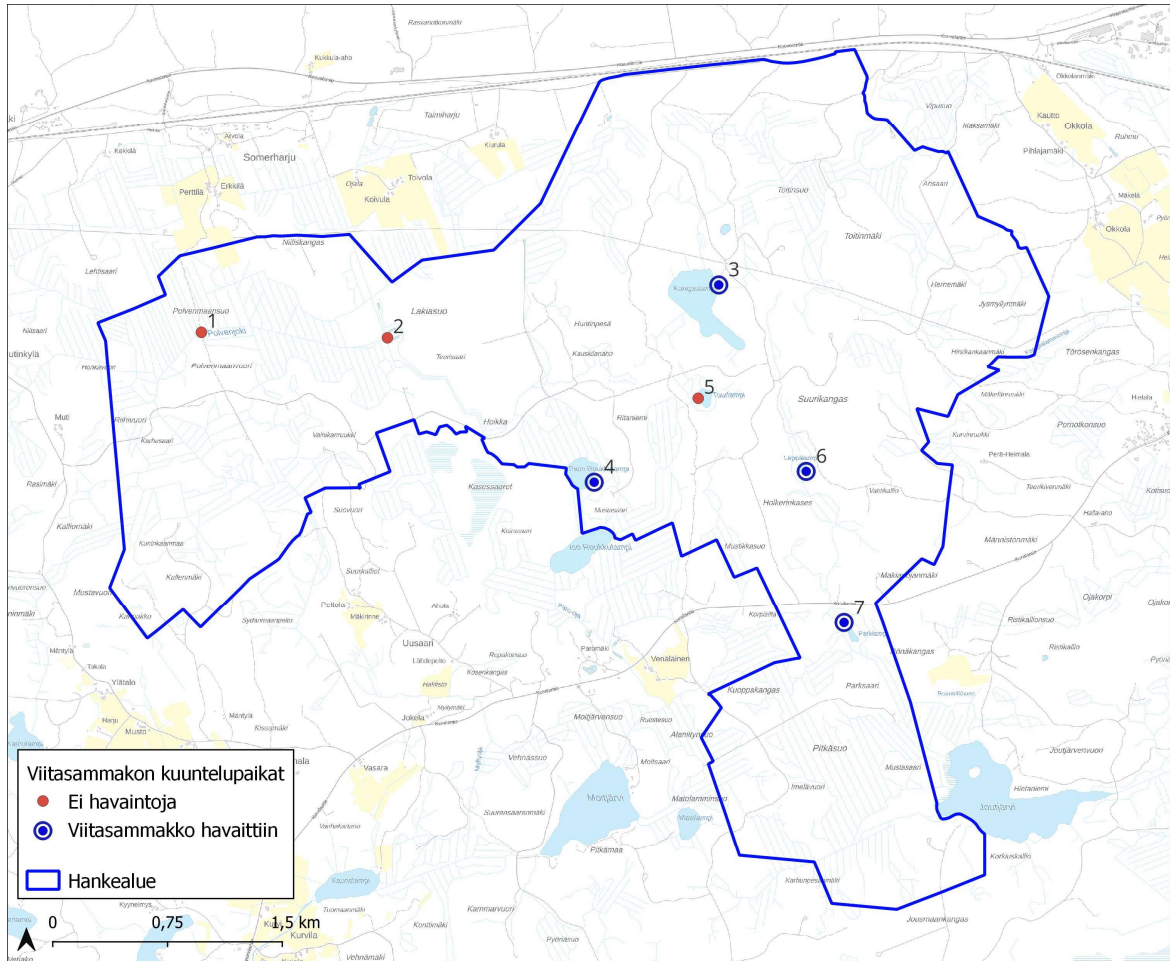
Viitasammakkoselvitykseen käytettiin kaksi yötä, 3.5. ja 15.5.2023. Molemmat yöt olivat tyyniä ja pilvisiä. 3.5. satoi alkuillasta, mutta sade loppui klo 21:16. Lämpötila vaihteli 11 °C ja 6 °C välillä. Viimeinen viitasammakkohavainto tehtiin tuolloin klo 0:26. Tämän jälkeen kylmyys saattoi vaikuttaa viitasammakkoiden aktiivisuuteen, eikä niitä siksi havaittu. 15.5. lämpötila vaihteli 13 °C ja 11 °C välillä.

Kuva 2. Viitasammakkoiden kuuntelua tehtiin Lakiansuon reunalla.

5. Tulokset

Viitasammakoiden soidinkurnutusta kuultiin yhteensä neljältä eri paikalta. Näistä huomattavin on Kangaslampi, missä kuului useita yksilöitä järven kaikilta rannoilta. Kuuntelupaikat, joilta viitasammakoita havaittiin sekä tehdyt havainnot on kuvattu taulukossa 1, ja niiden sijainnit on esitetty kuvassa 3.

Kuva 3. Viitasammakoiden kuuntelupaikat. Sinisellä on merkitty alueet, joilta havaintoja tehtiin, ja punaisella ne, joilta viitasammakoita ei havaittu.

Taulukko 1. Viitasammakon kuuntelupaikat ja havainnot.

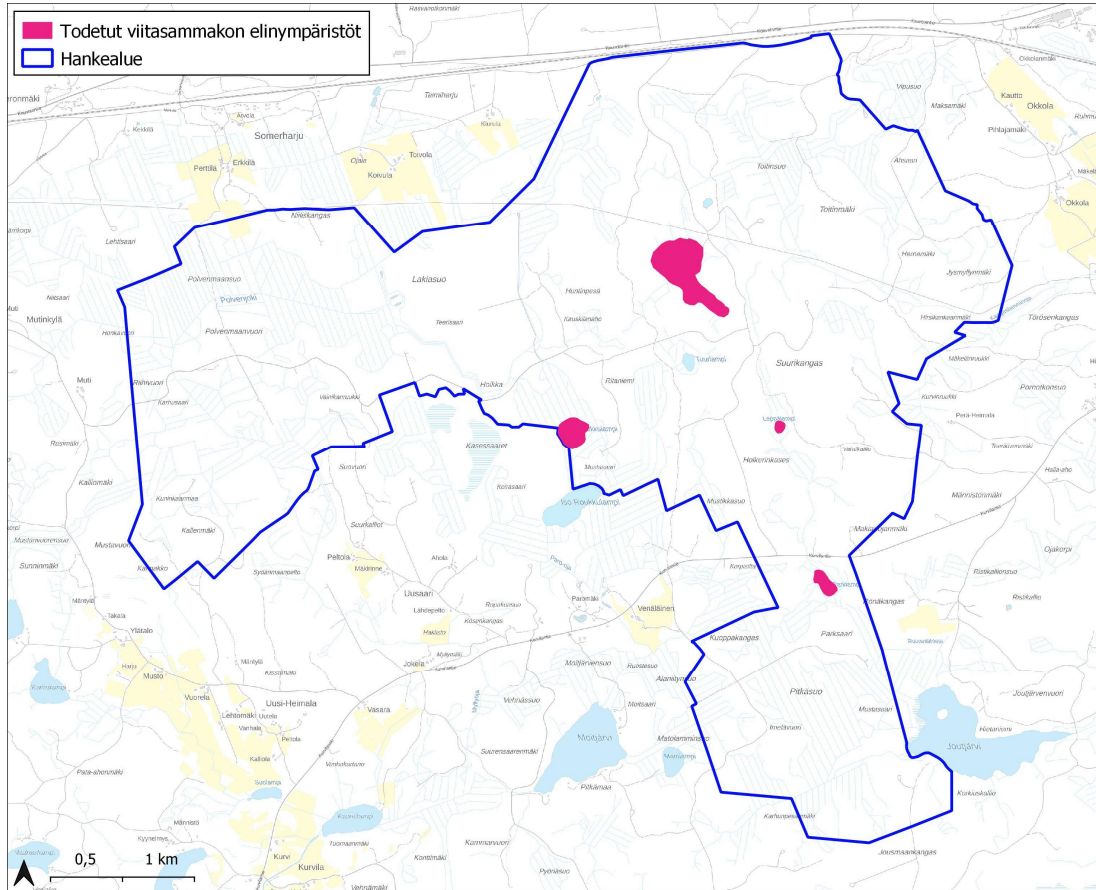
		3.5.2023	15.5.2023
1	Polvenmaansuo	Ei kuulunut.	Ei kuulunut.
2	Lakiasuo	Ei kuulunut.	Ei kuulunut, ruskosamma-koita runsaasti alueella.
3	Kangaslampi	Kuului yli 10 yksilöä. Soidinääniä kuului lammen kailta rannoilta.	Ei kuulunut.
4	Pieni Roukkulampi	Ei kuulunut.	Kuului 2–3 yksilöä. Alueella meluhaittaa.
5	Tuurlampi	Ei kuulunut.	Ei kuulunut.
6	Leppälampi	Kuului noin 10 yksilön äänet.	Ei kuulunut.
7	Parklampi	Kuului 1 yksilö. Läheinen maantie aiheuttaa säännöllisesti melua, ja todennäköisesti heikentää alueen edellytyksiä viitasammakon elinympäristönä.	Ei kuulunut.

6. Johtopäätökset

Selvityksen perusteella voidaan todeta, että alueella esiintyy viitasammakoita ja alueella on runsaasti lajille soveltuvaa elinympäristöä. Lajin lisääntymisympäristöt rajattiin ja ne on esitetty kuvassa 4.

Viitasammakon elinympäristön tulee säilyä lajille sopivana, alue ei saa kuivua esimerkiksi ojituksen seurauksena, eikä alueen vedenlaatu saa heiketä.

Kuvassa 4 esitetyt alueet tulee huomioida maankäytön suunnittelussa. Alueet, jotka saattavat vaikuttaa viitasammakon elinympäristön vesistöön, tulee jättää rakentamatta.

Kuva 4. Selvityksen perusteella viitasammakolle rajatut lisääntymisympäristöt.

7. Lähteet

Hyvärinen E., Juslén A., Kemppainen E., Uddström A. & Liukko U.M. 2019: Suomen lajin uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus.

Nieminen M. & Ahola A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajin (pl. lepäkot) esittelyt. Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Suomenlajitietokeskuksen aineistot. Aineistopyyntö 02.12.2022

Helsinki 19.2.2024
WSP Finland Oy

Laatinut:

Anni-Elina Tietäväinen
Ympäristöasiantuntija
Kestävä liiketoiminta

Tarkastanut:

Tarja Ojala ja Sanna Hodju
Projektipäällikkö ja yksikönpäällikkö
Kestävä liiketoiminta